Rozvíjení digitální gramotnosti (nejen) v češtině

Mgr. Ludmila Kovaříková

Jak ovlivní digitální technologie člověka jako uživatele jazyka?

Jak ovlivní:

- Čtení?
- Zapisování poznámek?
- Psaní online?
- Komunikaci online?
- Učení?

E-knihy

- Softwarové čtečky x elektronické čtečky
- Práce s formáty (mobi, epub…)
- Stahování e-knih
- Autorská práva > volně dostupné e-knihy

Kde stáhnout e-knihy zdarma?

- www.eknihyzdarma.cz/ - bez registrace
- m.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/
    - stránky pražské knihovny, bez registrace, trochu nepřehledné
- www.databook.cz/e-knihy-zdarma - nutná registrace
- www.sesity.net/elektronicka-knihovna.php – knihy v pdf, bez registrace
- www.ceska-poezie.cz/cek/?id=5&lang=cz -
    - registrace, poezie 19. počátku 20. století

Interaktivní knihy

- Malý Alenáš

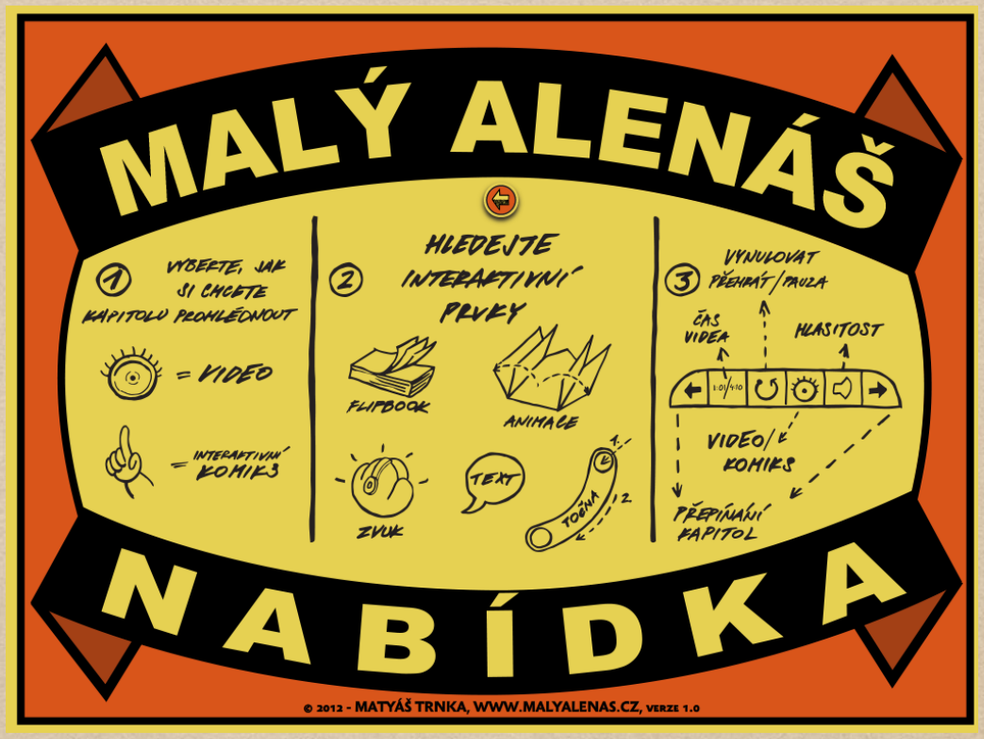

Audioknihy?

Návrh práce s EUR:

- Čajová párty
- Čtení a poslech
- Podvojný deník
- Poslední slovo patří mně

- Čtenářský deník Českého rozhlasu
- Radiotéka (verze pro web i tablet)
- Audiotéka
- Časopisy – Respekt

Vytváření čtenářského společenství

- Databáze knih
- Goodreads
- Wattpad
- Storki
- Chat s Malým princem

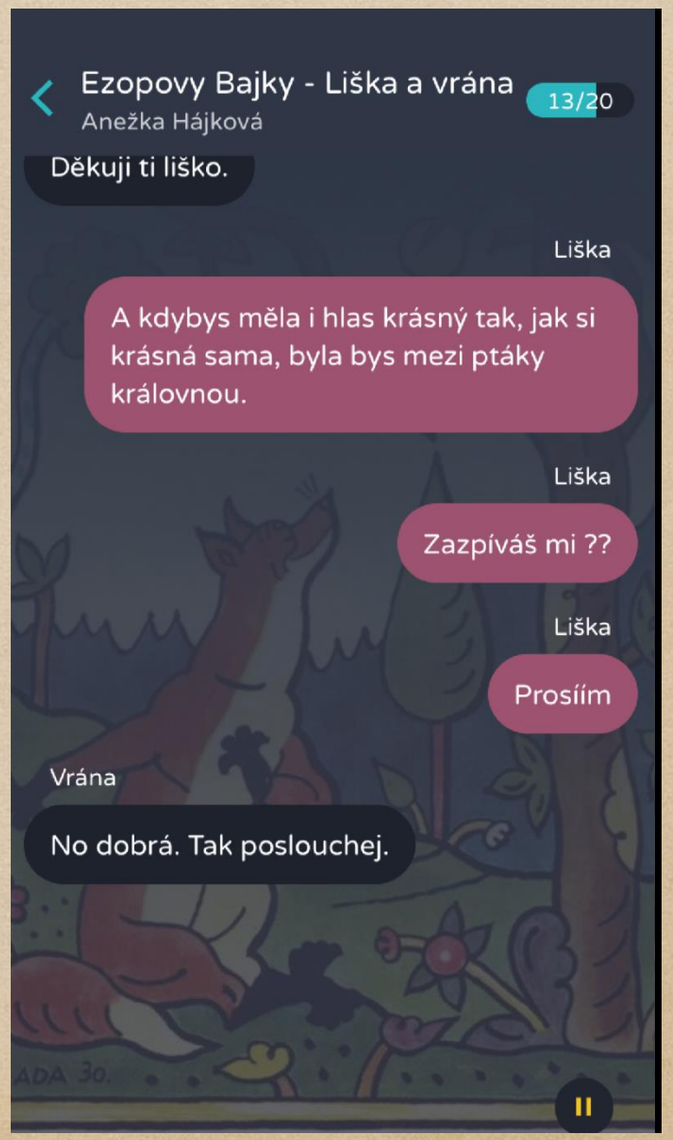

Rozhovory postav

- iFake Text Message

Hra s jazykem

- Čeština 2.0
- Opráskovač

nejlágómější rdšgréšle ze fšech byla bárka, faráořfa kuhařka, a to bílo kážetmu nzamo. nnjénomše zchraňowalá zulpgy ot bůřtu a šíla z nih zacloný, nejnemože ze do zrcádla nnboťifala, aby ez nbootřebovaló, ále to byla ona, có tenkrát, gdyž jela tolůon doztáwnkiem…

haztrmán

Zedm minúz ejtna

Cesta Tomů

Bajgi barta beelteho

Dvúr lmhí a hňefu

tenig máleho poseróútky

Émili birkofa

Potifúhodní přbíat forigámi yodý

f říši núícornů

libail jzme ze

Otijzgy húl

Hofno hoší

Merto 2033

Prochinlé mězto

Běh vo žífót

Zétmi smýsl

mňesot z koztí

Psaní poznámek

- Ručně nebo s technologiemi?
  - Podle situace
  - Využít aplikací pro tablety (Notability, Notes Plus, ZoomNotes…)
  - Výhodou je možnost vyfocení (slidu, tabule, práce) a vložení přímo do poznámek
  - Výpisky v dokumentech (MS Word, Google dokumenty, OneNote, Evernote, Coggle…)

Once they find their reliable information they need to know how to store it. Apart from saving and retrieving information on a hard drive/ pendrive, there are a wealth of social bookmarking tools out there that students can use (depending on the age of your students). Some tools I use/ have used are Pearltrees, Pinterest, Symbaloo and Evernote (more than just a bookmarking tool) Listly is great for making lists of absolutely anything and sharing them e.g Digital Citizenship resources for Elem and up. I find that a lot of my students don't even know how to use the basic bookmarking tools within their browsers.

- Čtení z obrazovky
  - Zvýrazňování (Diigo, pdf…)

Referáty?

- Práce s několika zdroji
  - Tabulka dotazů

Název knihy (datum vydání, autor)	Kolik vůní cítíme?
Lidské tělo, 2010	Nos dokáže rozeznat až 50 000 pachů.
Jak funguje neuvěřitelné lidské tělo? 2009	Přes 10 000 různých pachů a vůní
Jak pracuje lidské tělo 2014	Většina z nás rozliší 20 000 různých pachů.
Wikipedie	Zhruba 5 000 vůní
Závěr	

- Wikipedie: Uč s Wiki

Kritické čtení informací

- Svět médií
- FB skupina Sdílíme zkušenosti z mediální výchovy

Dobrovský den přejeme,

pamatujete si, co jste dělali 2. 8. dopoledne?

My ano!

Objednávali jste u nás na e-shopu. Tady najdete podrobnosti

Objednávka 977 569 na vás bude do čtvrtka 9.8. čekat u nás na prodejně.

Psaní

- Textové editory
  - Nebýt aplikačně závislý
  - Typografie
  - Využití kontroly pravopisu
  - Synonyma
- Webové stránky
  - Copywriting
  - Líp by to nešlo?
- Sociální sítě
- E-mail
- Emotikony, zkratky
- Blogy
- Pozvánky, letáky… (Canva…)

Přišla jsem včera .

Brzy nastal večer ,šla jsem spát.

(To bylo dost brzy.) „ Co tomu říkáš? “

To snad ne-přijít takto brzy.PROČ?

- Vlastní diktát
- Přepis do sdíleného dokumentu
- Načtení dokumentu QR kódem
- Namluvení diktátu

Podcasty

- Nahrávání audia
  - Recenze na knihu
  - Popis postavy
  - Vlastní diktát
  - Aplikace Clyp

A další tvorba

- Prezentace (Canva, AdobeSpark, Prezi)
  - Prezentace?
- Tutoriály

Blogování

- Kidblog - v současnosti nejužívanější
  - bohužel placený (270,- placeno měsíčně = 3 240,- ročně nebo 1200,- placeno ročně)
  - Jak celý rok dějepisně blogovali
- Edublogs - na platformě Wordpressu, děti nemusejí vkládat svůj e-mail
  - free verze – 1 GB
  - více funkcí zpoplatněno, 180,- měsíčně nebo 900,- ročně (50 GB) + nejdražší verze pro školy, univerzity
  - formulář ke komentářům
  - ukázka práce s tvůrčím psaní R. Nekudy: Tvůrčí psaní
  - Úvaha
- tvůrčí psaní v podání skutečných spisovatelů
  - René Nekuda
  - Richard Skolek

Storytelling

- Makebeliefcomix - není třeba se přihlašovat (pro iPad aplikace se stejným názvem)
- ToonDoo (pro iPad ComicsHead)
- Toontastic - vytváření jednoduchých příběhových videí (iPad)
- StoryboardThat
- Pixton

> shrnout příběh formou komiksu (vyprávěním, popisem obrázků v komiksu)

> shrnout příběh pomocí přímé řeči postav tak, aby bylo jasné, o co jde

> sestavit příběh tak, aby odpovídal určitému žánru (podle jeho typických znaků, např. 3 princezny = magie čísel)

> sdělit základní informace z odborného textu přímou řečí

Komunikace

- E-mail:
  - Oslovení (Vážený pane doktore,...)
  - Zakončení e-mailu (problém s interpunkcí)
- Chat

Učení

- Najít si výklad a cvičení
- Zpočátku ze seznamu na třídních stránkách
- Posoudit kvalitu (jednoduchost, vysvětlení)

Užitečné stránky

- Onlinecvičení (Je potřeba promyslet didaktickou stránku, např. zápis chybných spojení, sdílení chyb, tvorba vlastních cvičení…)
- Zažij radost s češtinou – zajímavé novější stránky, lze zavést třídu a sledovat pokrok, zdarma, prozatím do 6. třídy
- Školákov
- Zvukové diktáty
- Umíme česky

- Český jazykový atlas – děti dostanou mapu a zapisují do ní různými barvami slovo nebo slova, která si vyberou
- Český národní korpus – Zajímavý článek: Práce s korpusy ve výuce žáků cizinců
- Frekvenční slovníky – lze využít např. k vlastnímu "básnění"

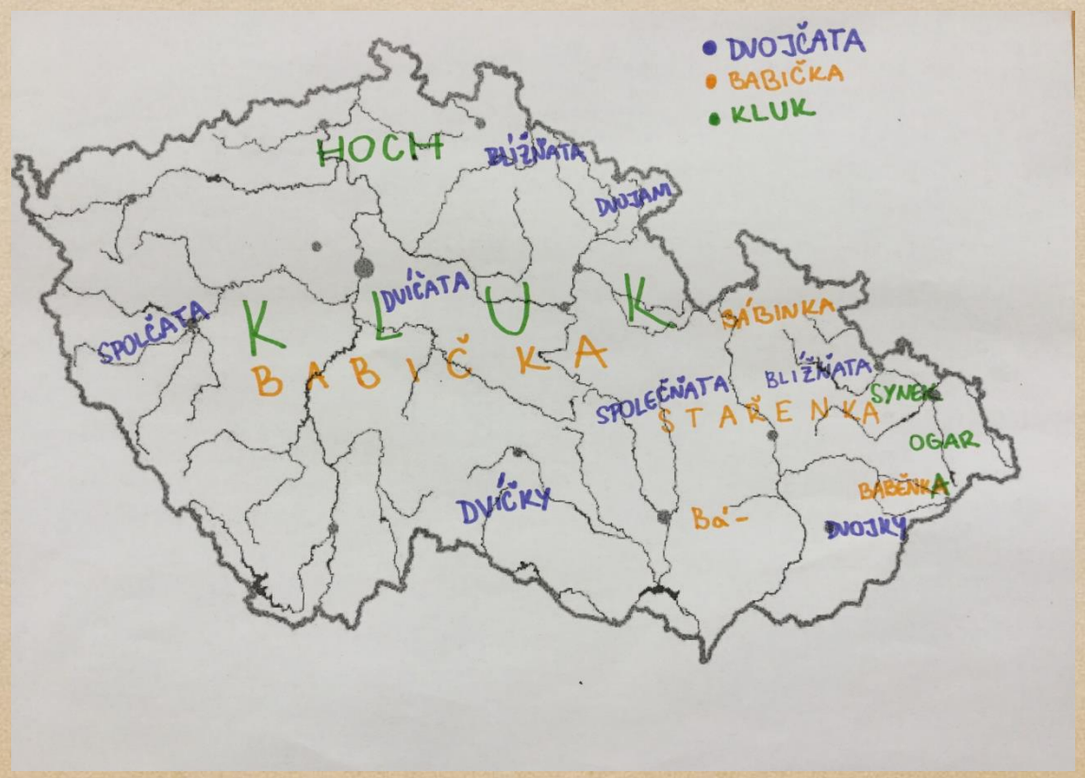

Jak to vidí jiní?

Evropský rámec digitálních kompetencí

- DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use
- Evropský rámec digitálních kompetencí
  - Kurz rozvoje digitálních kompetencí (KISK)
- Digitální gramotnost v uzlových bodech vzdělávání

Oblasti digitálních kompetencí

- Informační a datová gramotnost
- Komunikace a spolupráce
- Tvorba digitálního obsahu
- Bezpečnost
- Schopnost řešení problémů

Další přehledy a dokumenty

- Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů DigCompEdu
- SAMR model: Znáte SAMR model?
- TPACK, TIM, RAT
- Improving Digital Practices for Literacy

SAMR model

- Nahrazení – ICT pouze nahrazuje standardní metody učení (vytištění pracovního listu)
- Rozšíření – začíná se využívat možností technologií (test v Google formulářích)
- Modifikace – technologie umožňují změnu cílů a úkolů (psaní textu a nahrávání audia pro rodiče)
- Redefinice – možnost nových úkolů dříve nemyslitelných (práce na videu pro různé části jednoho tématu)

Digitální kompetence učitelů

Profesní zapojení	Digitální zdroje	Výuka	Podpora digitálních kompetencí žáků
Pracovní komunikace	Výběr dig. zdrojů	Vyučování	Informační a mediální gramotnost
Odborná spolupráce	Tvorba a úprava dig. zdrojů	Vedení žáka	Digitální komunikace a spolupráce
Reflektivní praxe	Organizace, ochrana a sdílení dig. zdrojů	Spolupráce žáků	Tvorba dig. obsahu
Soustavný profesní rozvoj		Samostatné učení žáků	Odpovědné používání dig. technologií
			Řešení problémů

Digitální hodnocení	Podpora žáků
Strategie hodnocení	Přístupnost a inkluze
Analýza výukových výsledků	Diferenciace a spolupráce
Zpětná vazba a plánování	Aktivizace žáků

Několik tipů

- Sdílení digitálních zdrojů:
  - Odkazy na stránkách třídy
  - QR kód v sešitě (na cvičení, domácí úkol, video, e-knihu)
- Analýza výukových výsledků:
  - Test v Google formulářích – obsahuje i vysvětlení jevů
  - AnswerGarden – sdílení chyb
- Diferenciace: procvičování x tvorba
- Aktivizace: vyhledání významů cizích slov k obrázkům (kúra, ragú…) + dohledání dalších slov

monacké kníže...ví

26 odpovědí

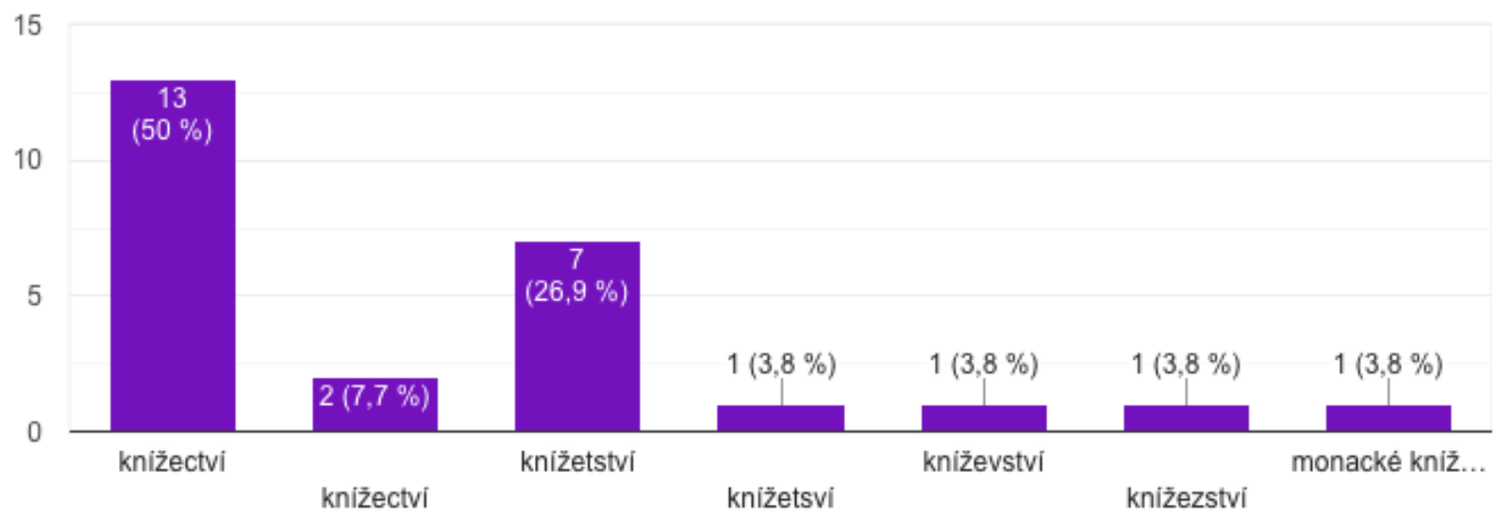

Výsledek
9 / 10
9 / 10
6 / 10
0 / 10
0 / 10
7 / 10
10 / 10
4 / 10
9 / 10

Aktivizace s QR kódy

- Schovat větu, ze které slova nebo větné členy vpisují do textu.
  - Odysseia x A. Jirásek x magie čísel
- Skrýt termín nebo spojení slov, které mají doplnit do správného sloupce.
  - Za deště nepojedeme na výlet.
- Z odhalených slov složit šestislovné shrnutí
  - kamarádů, bojuje, trojice, proti, kouzly, zlu > uhodnou knihu
  - opakování literární historie, seznámení s novými knihami

Tvorba digitálních zdrojů (cvičení)

- LearningApps – Jazyky
- Connect Fours – Zájmena
- PurposeGames – Slovní druhy

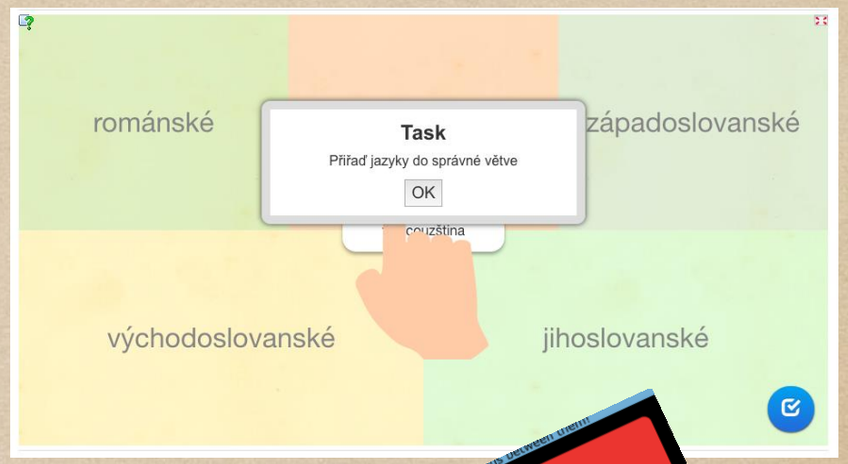

Slovní druh	příklad	příklad
předložka	dělat	ale
přídavné jméno	krásný	kde
příslovce	nad	ošklivý
sloveso	několik	tři
spojka	protože	váš
zájmeno	ty	z
číslovka	zítra	zpívat

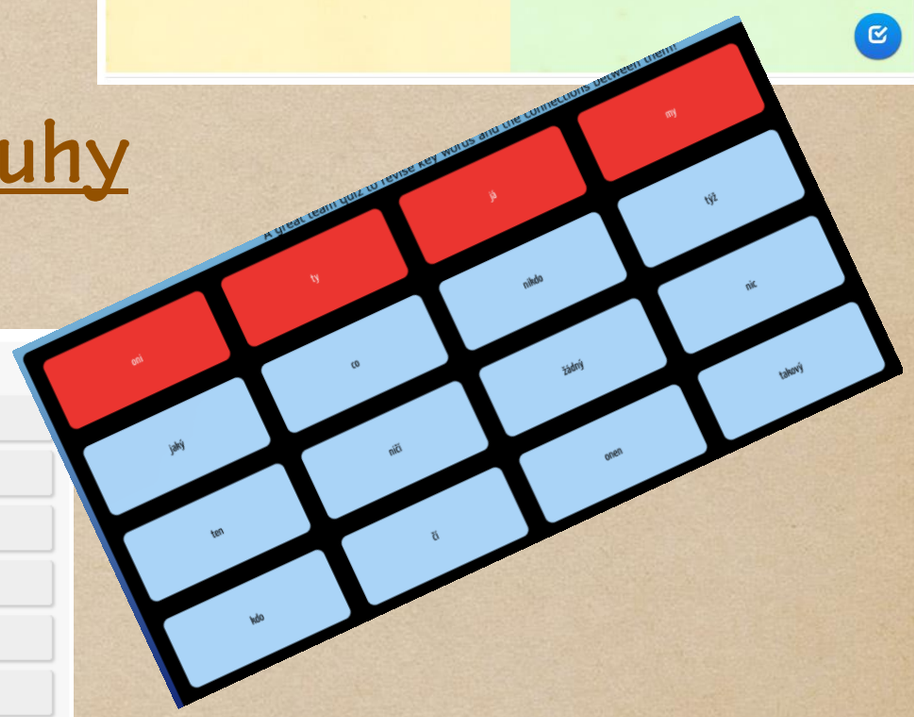

Evropský rámec digitálních kompetencí

Informační a datová gramotnost

Prohlížení, vyhledávání a filtrování dat, informací a digitálního obsahu

- Pravopis (Internetová jazyková příručka, Slovník spisovné češtiny)
- Synonyma
- Pravým tlačítkem v MS Word
- Významy slov – lhostejný a lhostejný
- Cvičení a aplikace pro procvičování
- Diktáty
- Filmy, audioknihy, e-knihy

Hodnocení dat, informací a digitálního obsahu

- Porovnání pravopisných variant
- Filmových a audio zpracování
- Volně dostupné slohové práce

Správa dat, informací a obsahu

- Ukládání do záložek
- Ukládání do aplikací (Google dokumenty, MS Word, Diigo, OneNote, Evernote, Coggle, …)
- Psaní poznámek (interakce s textem, zvýrazňování na webu, pdf)
- Psaní poznámek

Komunikace a spolupráce

- Interakce prostřednictvím digitálních technologií
- Sdílení prostřednictvím digitálních technologií
- Rozvoj participativního občanství prostřednictvím digitálních technologií
- Spolupráce prostřednictvím digitálních technologií
- Netiketa
- Správa digitální identity

Sdílení

- Sdílení a spolupráce v dokumentu
- Sdílení poznámek z četby

- Databáze knih
  - Souhlasím/nesouhlasím…
  - Zaujalo mě…
- Goodreads

Rozvoj participativního občanství

- Psaní na třídní stránky
- Sledování stránek knihovny

Netiketa

- Psaní komentářů

Tvorba digitálního obsahu

- Vytváření digitálního obsahu
- Integrace a přepracování digitálního obsahu
- Autorská práva a licence
- Programování

Vytváření digitálního obsahu

- Textové editory (nebýt aplikačně závislý)
- E-knihy (BookCreator)
- Blogy
- Webové stránky
- Pozvánky, letáky (Canva…)
- Podcasty
- Sociální sítě (jiný styl)
- Samostatná tvorba cvičení

- Textové editory
  - Korektura
  - Typografie
- Prezentace
  - Sway
  - Canva
  - Adobe Spark
- Komiksy
  - ToonDoo
  - Makebeliefcomix

Generátory „zpráv“

Generátor Breaking News

Generátor zpráv

Bezpečnost

- Ochrana zařízení
- Ochrana osobních údajů a soukromí
- Ochrana zdraví a svobody
- Ochrana životního prostředí

Řešení problémů

- Řešení technických problémů
- Identifikace potřeb technologické odezvy
- Kreativní využití digitálních technologií
- Identifikace nedostatků v digitálních kompetencích

Zdroje

- DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use.
- European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu
- Improving Digital Practices for Literacy
- Digitální gramotnost v uzlových bodech vzdělávání
- Evropský rámec digitálních kompetencí
- Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů DigCompEdu
- SAMR model – nutné kroky k promyšlené integraci ICT do výuky
- Technology Training & Integration
- Znáte SAMR model?
- Čeština bez papíru

Co jsem vyzkoušela

Ty brďo

GEG Učte s námi

Děkuji za pozornost

Čeština bez papíru

lidkakovarikova@gmail.com